

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Увл-92/05
Бања Лука, 26.4.2006. године**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Златка Куленовића, као председника вијећа, те Јанка Нинића, Смиљане Мрше, Фикрета Кршлаковића и Петра Бајића, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Снежане Црнојевић, у управном спору по тужби М. С. из П., (у даљем тексту: тужилац), заступаног по пуномоћнику З. Љ., адвокату из Г., против рјешења туженог фонда Р. С. Б.Л., број 1043796989 од 7.7.2004. године, у предмету остваривања права на старосну пензију, одлучујући по захтјеву тужене стране за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда Бања Лука број У-18/05 од 8.9.2005. године, у сједници вијећа одржаној дана 26.4.2006. године, донио је

П Р Е С У Д У

Захтјев се уважава, преиначује се пресуда Окружног суда Бања Лука број У-18/05 од 8.9.2005. године, тако што се тужба одбија као неоснована.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом уважена је тужба у напријед означеном управном спору и сљедствено томе, поништен је оспорени акт, којим је одбијена жалба тужиоца против рјешења фонда Р. С., Стручне службе Филијале П. број 1043796989 од 18.5.2004. године. А тим првостепеним рјешењем тужиоцу је признато право на сразмјерни дио старосне пензије у мјесечном износу од 276,55 КМ, почев од 10.5.2004. године – уз образложење да је дужни допринос за његово пензијско и инвалидско осигурање уплаћен тога дана (10.5.2004. године), па да му од тада припада право на ту пензију у смислу одредаба члана 135. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/00, 40/00, 47/02, 38/03 и 110/03 – у даљем тексту: Закон...). Такво образложење оспореним актом уважила је и тужена страна.

Побијана пресуда, како то произилази из њеног образложења, заснована је на слиједећим разлозима: да из тужиоцеве радне књижице произилази да је он био у радном односу 33 године, 5 мјесеци и 16 дана (са прекидима) и да му је уз то утврђен посебан стаж у двоструком трајању од 30.4.1992. до 22.12.1995. године тј. у трајању од 6 година, 6 мјесеци и 14 дана, а што укупно износи 40 година; да је рјешењем Министарства финансија Републике Српске број 04-4624/02-1 од 15.9.2003. године и Споразумом о репрограму обавеза, закљученим између Пореске управе Републике Српске и тужиоцевог послодавца (из периода трајања његовог радног односа) одобрен репрограм обавеза по основу доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и да је појединачна уплата тих доприноса за тужиоца извршена дана 10.5.2004. године; да је отуда тужилац на дан подношења његовог захтјева у овој управној ствари, тј. 15.12.2003. године, испунио услове за старосну пензију из члана 46. став 4. Закона..., јер да се "вријеме проведено у радном односу рачуна у стаж осигурања, члан 6. Закона о измјенама и допунама закона ("Службени гласник Републике Српске", бр. 67/05) и уписан у радну књижицу којом се тај статус доказује (члан 143. став 2. Закона о раду)"; да чињеница да је дио доприноса за пензијско и инвалидско осигурање тужиоца уплаћен након подношења захтјева "не може утицати на датум остваривања права на пензију" у овој ствари, јер да је он "за цијело вријеме трајања радног односа био обавезно осигурано лице (члан 11. Закона)".

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужена страна оспорава њену законитост. Сматра да је она у супротности са одредбама члана 135. Закона... с обзиром на чињеницу да је тужилац право на старосну пензију стекао тек од дана уплате доприноса за његово пензијско и инвалидско осигурање, тј. од 10.5.2004. године.

Тужилац није дао одговор на захтјев, који је са поуком о том праву у осмодневном року његовом пуномоћнику, З. Љ., адвокату из Г., према доставници у списима предмета, уручен 6. децембра 2005. године.

Размотривши захтјев и побијану пресуду по одредбама члана 48. Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/94 – у даљем тексту: ЗУС), затим оспорени акт и цјелокупне списе предметног управног спора и управне ствари, овај суд је одлучио као у диспозитиву ове пресуде из слиједећих разлога:

Према одредбама члана 46. став 1. и 4. Закона... (текста важећег у вријеме доношења оспореног акта), право на старосну пензију стиче осигураник кад наврши 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања (став 1.), а осигураник којем је утврђен посебан стаж у двоструком трајању у смислу члана 42. тога закона, стиче право на такву пензију кад наврши 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота (став 4.). Пензијски стаж чини стаж осигурања (члан 26. Закона... и сл.) и посебан стаж (члан 42. и сл.). А према одредбама члана 41. Закона..., стаж осигурања рачуна се осигураннику за вријеме за које је плаћен допринос за његово пензијско и инвалидско осигурање.

Тужилац је, према изводу из матичне књиге у списима предмета, рођен 15.3.1942. године, из чега слиједи да у вријеме доношења напријед наведеног првостепеног рјешења и оспореног акта (који чине правно јединство), није навршио 65 година живота, па да тако није испуњавао услове за старосну пензију са пензијским стажом мањим од 40 година. С друге стране, неспорна је чињеница да доприноси за његово пензијско и инвалидско осигурање у вријеме подношења захтјева у овој ствари, нису били плаћени у цјелини (дакле, за пуних 40 година), већ да је то учињено тек 10.5.2004. године.

У таквој ситуацији овај суд налази да је тужилац испунио услове за старосну пензију даном уплате дужних доприноса, којом је коначно покривено његово пензијско и инвалидско осигурање за период од 40 година – у смислу одредаба члана 135. став 1. Закона..., па да му од тога дана припада и право на ту пензију, како то правилно налази и тужена страна.

Чињеница да је у вријеме подношења захтјева тужиоца била репрограмирана обавеза уплате доприноса тужиоцем последњем послодавцу – ништа не мијења на ствари, јер репрограмирање обавезе није и њено измирење.

Позивање нижестепеног суда на одредбе члана 6. Закона о измјенама и допунама Закона... ("Службени гласник Републике Српске", бр. 67/05), није основано већ из разлога што тај закон у вријеме доношења оспореног акта није ни био на снази (ступио на снагу 29. јула 2005. године). Такође је, по налазу овог суда, неосновано позивање и на одредбе члана 145. став 2. Закона о раду (у пресуди очигледно омашко означен као члан 143.). Наиме, тачно је да те одредбе гласе: "Радна књижица је јавна исправа којом се доказује стаж осигурања и други видови пензијског стажа радника". Међутим, оне се имају тумачити тако да се вријеме проведено у радном односу радника признаје у стаж осигурања само под условом одређеним у члану 41. Закона..., као специјалног закона за правну област пензијског и инвалидског осигурања. По логици ствари, послодавац, који евидентира радни стаж радника, нема ни законско овлашћење да утврђује стаж осигурања; он је, према одредбама члана 148. став 1. Закона о раду, дужан да, приликом престанка радног односа радника, у радну књижицу упише само вријеме које је радник провео у радном односу, да то овјери својим потписом и печатом и да му ту књижицу преда, уз потврду.

Ни одредбе члана 11. став 2. тачка 1. Закона... (на које се нижестепени суд такође позива), да су лица у радном односу обавезно осигурана на пензијско и инвалидско осигурање, не искључује примјену одредаба члана 41. тога закона.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да је побијана пресуда заснована на повреди материјалног права, па да је тиме остварен разлог из члана 19. став 2. ЗУС-а. Сљедствено томе, захтјев тужене стране се уважава на начин да се та пресуда преиначује тако што се тужба против оспореног акта одбија као неоснована на основу одредаба члана 49. став 2. ЗУС-а.

Записничар
Снежана Црнојевић

Предсједник вијећа
Златко Куленовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Амила Подрашчић